నాగేటిచాలు

కర్కశమైన ఆ భూమి, పొదలతో, ముళ్ళచెట్లతో, తెలియని ఓషధులతో నిండి వుంది. ఆకాశంలోకి కారుమేఘం ప్రవహించి వచ్చింది. గాలిలేక ఊపిరైనా ఆడని ఆ విషపూరిత వాతావరణం ఒక్కసారిగా చల్లబడిపోయింది.

ఆ నేలంతా మిట్టపల్లాలుగా వుంది. అపశృతి స్వరభూయిష్టమైన రాగంలో ఆ ప్రదేశం చుట్టూ దిశలు ఆవరించుకొని వున్నాయి. పక్షుల కలకూజితా లెరుగని ఆ నేల ఆకాశంలో చల్లని గాలులను దొర్లించుకుంటూ నిండు గర్భాలలో తళతళ మెరిసే బిందు శిశువులను దాల్చుకుని వేయిమంది గర్భిణీగుర్విణులు కదలి వచ్చినట్లు శాంతంగా నీలమేఘాలు ఆవరించుకున్నాయి.

ఒక్కసారి మిన్నుల తలుపులు ఊడిపోయినవి. గంభీరంగా తేలుకుంటూ మొయిళ్ళే భూమిమీద వచ్చి వ్రాలినవి. సమీపారణ్యాలల్లోంచి నెమళ్ళు వచ్చి నాట్యాలలో అలరింపు సాగించినవి. పికిలి పిట్టల గములు మేఘాలల్లో భాగాలై జనపదగీతా లాలపిస్తూ హంగులై తరలివచ్చాయి. భోరుమని అఖండవృష్టి కురిసినది.

2

ఆ భూమి సౌరభావృతమైపోయింది. జలప్రవాహాలు పరవళ్ళు తొక్కుతూ ప్రవహించి వచ్చాయి. చిన్నవీ, పెద్దవీ, సెలయేళ్ళు, ఏళ్ళు పతనాలు, సుడిగుండాలు, ఆటలు, పాటలు, ఫేరణీ నృత్యాలు, వృత్తాత్మికా చంక్రమణాలు, ఆ నేల ఉప్పొంగిపోయింది. భూమికి దిగివచ్చిన ఆ నీలజీమూతంలో లయమైపోయింది. మబ్బులో రంగరింపై కిందికి దిగివచ్చిన ఆకాశంలో కరిగిపోయింది. నేలా నీలిమబ్బుల ఆకాశమూ ఒకటైపోయాయి.

ఒక్కసారిగా భూనభోంతరాళాలు పగిలేటట్లు మేఘ గర్జనములు నిండిపోయాయి. లోకమే మండిపోయినట్లు కోటి మెరుపులు తళతళలాడిపోయాయి.

మబ్బులు మాయమయ్యాయి. ఆకాశం పైకిపోయింది. ఆ భూమిపైన ఒక ఆంధ్ర మానవుడు బలిసి, కండలుతిరిగి పోతరించి, హిమాలయ శిఖరంలా ధవళాచ్ఛమై వెలిగిపోతున్న రెండు గిత్తలను నాగలికట్టి ఆ భూమి దున్నుతూ వున్నాడు.

ఆ మానవుని మోము ఆకాశంలా స్వచ్ఛమైవుంది. ఆ ఆంధ్రుని వదనము ఆంధ్రభూమిలా గంభీరరేఖా విలసితమై వున్నది. అతని విశాల ఫాలంలో వరద గోదావరి

నున్నని ప్రవాహం ప్రత్యక్షమైంది. అతని కళ్ళు సోగకళ్ళు. చిన్న చిన్న కోనేరులలో హృదయమార వికసించి పరిమళాలు వెదజల్లే నీలి కలువలు అతని కళ్ళు. ఆ కళ్ళల్లో కాంతులు యెల్లలు యెరుంగని దూరాలకు ప్రసరించిపోయే శక్తివంతాలైనవి. ఆ కళ్ళ కొలుకుల్లో అననుభూతపైన ఆశయాలు మిలమిల లాడుతున్నవి. తెలంగాణపు భూమి వంపులా అతని నాసిక వక్రతతో ప్రవహించి పైకుబికి వంపుతిరిగి అతని సోగమీసాలల్లో లయమైపోయింది. ఒకనా డాతని చేతిలో ఆయుధమైన విల్లువంటి అతని పెదవులు ఆంధ్రదేశంలోని ఉదయారుణ రాగాలతో తాంబూలం సేవించుకున్నవి.

తెలుగునేలల పండిన మామిడికాయ, ఆంధ్ర భూములు వెలసిన కోహినూరు వజ్రం అతని చుబుకము. తెలుగు సముద్రపు కెరటాలు పళ్లెరాన తీసుకొనివచ్చి సమర్పించిన శంఖమే అతని కంఠం. అతని బాహువులు కృష్ణా, గోదావరీ నదులు. అతని అంసలు మహేంద్రనల్లమలపర్వతాలు. విశాలాంధ్ర భూమి అతని ఛాతి.

నెత్తిని కోరతలపాగా, మొలకు పైకెగదోపికట్టిన పంచకట్టు, ఆ యువకుడు యాదగిరిరెడ్డి.

3

ఆ వీరుని ఉత్సాహము వరహగిరినుంచి యాదగిరి చుట్టి కదిరివరకు ప్రత్యక్షమై వేంచేసిన నరసింహదేవర హృదయం.

ఓ యాదగిరిరెడ్డీ! నువ్వు కమ్మనాటి రెడ్ల కళాకౌశల్యము కలవాడవు. పాకనాటి రెడ్ల ప్రభావము సముపార్జించుకున్నవాడవు. పెనుగొండ కొండ రాయలనాటి రెడ్ల ప్రతాపము పుణికి పుచ్చుకున్నావు. తెలుగునాటి మోటాడ రెడ్డి పోటుతనంతో శక్తివంతుడవు. నువ్వు భూమంచిరెడ్డివి, నువ్వ తెలగా వీరుడవు, నువ్వ వెలమ నాయకుడవు. నువ్వు చెన్నప్పరెడ్డివి, బంగారపు కడ్డివి.

ఆ మేఘంలోంచి ప్రత్యక్షమయ్యాడు యాదగిరిరెడ్డి. ఆ భూమి మీద నిల్చినాడు. అతని ఎడమచేత మేడితోక, కుడిచేత ఆ తెల్లటి గిత్తలనుతోలే ములుగోరుకర్ర. నాగేటి చాలు సాగిపోతూ వుంది; అతని కంఠంలోంచి మధురశ్రీలు ఆకాశం నిర్మలాలు, అడవిమల్లెల పరిమళాలు పొదివిపుచ్చుకున్న జీవ జాను తెలుగుపాట వెడలి నేలా, ఆ దిశలూ, ఆ ఆకాశం నిండిపోతున్నవి.

సాగించు నాగలి
సాగించు రెడ్డి
నేలంత ప్రవహించు
చాలుతో దుక్కితో

అని పాడుకుంటున్నాడు.

4

యాదగిరిరెడ్డి శాతవాహనుల కాలంనుంచి యీనాటివరకు నాగలిదున్నుతూనే వున్నాడు. పత్రభూములను మంత్రించి బంగారుపండు పంటభూములను చేసినాడు. అవి రాజనాలో, సన్నారులో, ముతక అక్కుళ్ళో, కృష్ణకాటుకలో, పాలాట్రగడాలో, తెల్లజొన్నలో, పసిడిపచ్చజొన్నలో, కందులు – సెనగలు – పెసలు – మినుములో నువ్వులో, కుసుమలో...

యాదగిరిరెడ్డి నాగలి అటు నందిపర్వతం నుంచి ఇటు తెలివాహానదివరకు సాగుతూనేవుంది. భూమి దున్నేవాడు, పంటపండించేవాడు, పాటపాడేవాడు, బండ్లపై ధాన్యాలు యింటికి తెచ్చేవాడు. దేశంపై దోచుకునేందుకు వచ్చిన పాడుమూకల్ని కత్తికట్టి చీల్చి చెండాడి నాశనం చేసేవాడు. రాజ్యాలు నిర్మించాడు. రాజ్యాలు యేలాడు. పాడు రాజుల్ని నాశనం చేశాడు. మంచి రాజుల్ని తక్తుపై యేక్కించి కూర్చోపెట్టాడు. ఆనాడు రాజై కవులను సత్కరించాడు. దేవాలయాలు నిర్మాణం చేయించాడు. శిల్పాలు, చిత్రలేఖనాలు దేశం అంతా సౌభాగ్యం నింపాడు. పాటలు పాడాడు. పాడించాడు. బంగారాలు తెచ్చాడు. సవర్ణాలు వెదజల్లాడు.

ఈనాడు యాదగిరిరెడ్డి తానే రాజ్యభారం వహించడానికి సంకల్పించాడు. అతి తెలివైన వాళ్ళ కృత్రిమాలు అతనికి అడ్డా! దేశభక్తులమంటూ దేశద్రోహం చేసే పాడుజీవితా లతనికి ఆనకట్టలా! యాదగిరిరెడ్డి నాగలి గిత్తలను అదిలిస్తూ "సాగండె, గొప్పు లడ్డమా, రాళ్ళు అడ్డమా, లోపల విషం పెట్టుకున్న మనుసులు అడ్డమా–మనకి, సాగండె" అనేవాడు.

వానచే తడిసిన ఆ బంగారుభూమి నాగేటిచాలుకు ఆనందంతో దారియిస్తూ, గంధం అలదికొన్నట్లు సువాసన వెదజల్లుతోంది. యాదగిరిరెడ్డి యీ రోజు తెల్లటి ఆ దుక్కి గిత్తలను తోలుతూ నాగేటిచాలు సాగిస్తాడు. అతని నాగేటిచాలుకి దేశముఖులు అడ్డంకారు. అతడు వతందార్లకు వెరవడు. కవులు దార్లను చిన్న చిన్న గులకరాళ్ళలా పారవేస్తాడు. ఆ జమీ అంతా అతడే దున్నుతాడు. అతడు ఆకాశ రైతుకూ భూమి రైతాంగనకూ పుట్టిన ఆంధ్ర వీరుడు.

5

ఉదయం మొదలుపెట్టిన దుక్కి ఆ సాయంత్రం వరకు సాగుతూనే వుంది. ఆ భూమంతా భూమిదేవి పులకలులా, తంథానతాన పాటలులా ఆకాశంలో చుక్కల నడకలలా నాగేటిచాలులతో నిండిపోయింది. మధ్యాహ్నం చెల్లెలు గంపలో పట్టుకు వచ్చిన జొన్నరొట్టె, పులుసూ, కూరా మెక్కినాడు యాదగిరిరెడ్డి. ఈ రాజ్యం తనదై ఈ భోజనం గోధుమ రొట్టెలయి, ఘనపురం బియ్యం అన్నమై, రేపు ఉదయించదా అనుకున్నాడు యాదగిరిరెడ్డి, నాగలివిప్పి బుజానవేసుకుని ఎద్దుల తోలుకుంటూ పాట పాడుకుంటూ దగ్గరవున్న తన గ్రామానికి దారితీశాడు ఆ యువకుడు.

"రామపాదం కొలుచుకుంటూ
సాగరమే వెలిసేనంటా
కొండా గుట్టా అడవీగ్రటా
పండి పోసే బంగారుభూమంటా
నేల నాదీ, గాలి నాదీ
చాలు నడచిన వాలు నాదీ
కాలమే ఇకముందు
నాదేనోయ్!
అడవి నాదీ పుడమి నాదీ
కడిమి పూలా పడుచు నాదీ
విడని ధైర్యం విజయం నాదేనోయ్."

అప్రయత్నంగా కాళ్ళు నడుస్తాయి. అడ్డాలుతీరి నడక సాగిస్తున్నాడు. అరమూతలు పడిన అతని చూపుల్లో తెలంగాణమంతా భరతదేశాన్నే ఉద్ధరించే పాడిపంటల దేశమై, మెరుము శక్తితో పరువులెత్తే పరిశ్రమల ఆశ్రమాలతో నిండి ఎదుట ప్రత్యక్షమైంది. అత డనుకొన్నాడు: ఈ నేలంతా ఒకనాడు అడవులతో నిండి ఋష్యాశ్రమాలతో విలసిల్లేదట. ఈనాడు పోడిమి తేలే ప్రజలతో ఈ పరిశ్రమగార ఆశ్రమాలతో నిండి వుండదా? యాదగిరిరెడ్డి చదువుకున్నాడు. అతని చేతిలో నాగలి మేడితోక మాయమై ఆ యింజను నాగలి నడిపే మరచక్రమై నిలిచింది. పది ఎకరాలు సాగు సాగిన ఫలసాయం పదివేల ఎకరాలు ఫలించిన పంటై ప్రత్యక్షమైంది. అతని ఆ స్వప్నలోకంలో అతని తమ్ముడు ఆ గ్రామాలన్నిటికీ మెరుము వెలుగుల దీపాలు ఉరుమునడకల శక్తులూ ప్రసాదించే యింజనీరై కనపడ్డాడు.

అతని తెలుగునాడు ప్రసరించి ప్రసరించి అటు తూర్పుతీరం చేరింది. ఇటు కన్నడిగ చెల్లెలిని కౌగలించింది. ఆ వైపు మహా రాష్ట్రంతో నెయ్యమాడింది. ఈవైపు అరవ మరదలితో సరసాలాడింది. గోదావరీ జలాలు – కృష్ణానదీ వళులలో సుళ్ళు తిరిగి తుంగభద్ర కాలవలలో ప్రవహించాయి.

యాదగిరిరెడ్డి ఇంటికి చేరుకున్నాడు. అతని భార్య కంచుమెరుగు నవయౌవన సౌందర్యవతి. కోలమోమున మోదుగులు ప్రసరించిన బాలిక. కొండ తంగేటి ముక్కుకలదై, కలిగట్టు చెట్టుపూవు గులాబిరంగు పెదవులు కలదై యెదురువచ్చి నాగలి దింపి వేన్నీళ్ళు పోసుకోవడానికి రమ్మని నవ్వుతూ ఆహ్వానించింది. ఆమె తొడగిన గద్వాల అంచుల రెవిక, ఆలేరు కెంపురంగుల చీర ఆమె సౌష్ఠవాంగ పూరిత సౌందర్యానికి జోహారులన్నాయి. ఆమెమాట కూకురు గుడ్డంగి పిట్ట గొంతులోని తీపులు కలది.

నీళ్ళుపోసుకుని వచ్చిన భర్తకు బతుకమ్మ జొన్నరొట్టి అన్నం వడ్డించి భోజనం పెట్టింది. బతుకమ్మ అచ్చంగా పొలం పడుచు. అన్నం వడ్డించే తన భార్య సొగసు చూస్తున్న యాదగిరిరెడ్డి మనసులో ఏవో మెరుములు మెరిసినవి. బతుకమ్మ తెలుగునాటి బంగారుదేవత. బతుకమ్మ పండుగ కాబోలు ననుకున్నాడు యాదగిరిరెడ్డి. తెలంగాణపు

రైతును యెప్పుడూ యెవరో బా ్తూనే వున్నారు. అతడు తన బ్రతుకును రాజరికం చేసుకున్న రోజులు కాకతీయులతోనే వెళ్ళిపోయాయి. తురక ప్రభువులకు వంగి సలాముచేసినా ఆనాటి యాదగిరిరెడ్డి ముక్కుపుటాలు విస్ఫారితం కావడం మానలేదు. అతని నడుం గూనుకాలేదు. ఆనాడు అతడు పండించిన పంటంతా దొడ్లో కాసిన కాయగూరలన్నీ, అతని మేకలు, కోళ్ళు, అతని ఆవులు, బర్రెలు వాటి పాలు దేశముఖుల, వతందారుల, కౌలుదార్లు, పటేలు, పట్వారీ, పోలీసు ముంతజీముల వంటశాలల్లోకి పోయినా అతడు మట్టితినే జీవించాడో, ఆకు అలము ఆస్వాదించి బతికాడో? శాతవాహనులనాడు. చాళుక్యుల కాలంలో కాకతీయుల దినాలల్లో తెలుగునాడు పొలాలల్లో ఏరికూర్చుకున్న శరీర బలమూ, మనోబలమూ కరిగి, కరిగి తరిగి, తరిగి మరిగి, మరిగి నాశనమైనా మధ్యనవున్న చావైనా, చెక్కు చెదరకుండా నిల్చి వుండడంచేత తనవంటి యాదగిరిరెడ్లు, తన భార్యవంటి బతుకమ్మలు యీనాటి విముక్తిలో సగర్వంగా నిలబడగల్గారు.

తన దేశంలో వెట్టి చాకిరీపోతుంది. తనభూమి తనది. జమీందార్లు, జాగీర్దార్లు హరించి పడమటి గాలిలో మాయమైపోతారు.

ఈ అందాల ప్రోగైన తన భార్య గర్భంలో స్వచ్ఛ స్వేచ్ఛా వాతావరణంలో దివ్యగాంధర్వం ఆలాపించగల్గే తన పుత్రుడు యింకో యాదగిరిరెడ్డి కదులుతూ వున్నాడు.

రాత్రి నిశ్వనాలు మాటుమణిగే కోకిలకంఠంలో, చెట్లజేరే కొంగల అరుపుల్లో, జీబురాయల తాళగతులలో, ఊరిబయట నక్కల అరుపుల్లో, కుక్కల మొరుగుల్లో నిశ్శబ్దం ఆవరిస్తూ వుంది.

సప్తమేఘాలు దిగివచ్చినట్లు భోరున కుంభవృష్టి కురుస్తూవుంది. దూరాన యాదగిరి కొండపైన లక్ష్మీ నరసింహస్వామి "ఓయి తెలుగు వీరుడా, బహుపరాక్" అని సింహగర్జన చేస్తున్నాడు.